

Učiteljski tovariš

Stanovsko politično glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveita«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pism ne sprejemo. Izhaja vsak četrtek. Naročna letna 60 Din. za tiskarstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davok posebej. Pošt. čk. rač. 11.153. Telefon 3113

Varstvo otrok in mladine

Zadnje čase se čujejo vse pogostejše za-skrbljeni glasovi o obupnem stanju jugoslo-vanskega narodnega naraščaja. Vse preveč pozornosti so posvečali naši listi otroški bedi drugod — zlasti v Rusiji — ter prezrli ob tem krščanskem usmiljenju za druge izredno težke razmere, v katerih životari naša lastna mladina.

V nedeljo, 29. novembra t. l. je imela Ju-goslovanska unija za zaščito dece svojo glav-no skupščino. Ob tej priliki so se zabeležili od raznih strani zanimivi podatki o bedi naše dece ter o vsotah, ki se pri nas uporabljajo bodisi za direktno pomoč, bodisi za organi-zacijo te pomoči.

Po državni statistiki imamo v Jugoslaviji okrog 6 milijonov otrok in mladostnikov do 16. leta. Od tega števila je potrebnih 70 % — ali 4.200.000 otrok socialne zaščite. Od teh po-trebnih otrok je samo po mestih in trgih ca. 180.000 takih, ki jim nedostaje najpotrebnej-ših življenjskih pogojev za obstoj in razvoj. Vsi taki zapuščeni reveži s podeželja tu sploh niso upoštevani.

V Nemčiji so potrošili samo v l. 1929. 137 milijard dinarjev za varstvo svoje dece. Ame-rika je izdala že desetine milijard dolarjev za mladinsko zaščito; dunajska občina je potro-šila l. 1929. v to svrhu 430 milijonov dinarjev, občinski skladi Severne Amerike znašajo 100 milijard dinarjev, Jugoslavija je pa izdala v zadnjih štirih letih po 30 milijonov, in to iz državnih, občinskih in privatnih virov skupaj. Proračun Jugoslovanske unije za zaščito dece znaša za bodoče leto 678.527 dinarjev.

Za popolno zaščito naše potrebne mladi-ne bi potrebovali v naši državi 1200 milijonov na leto.

Kratko rečeno: kaka resna organizacija za varstvo in pomoč naše ogrožene mladine v Jugoslaviji sploh ne eksistira.

Prav ganljivo se slišijo od vsepovsod tož-be o beli kugi, ki da je začela tudi pri nas že izpodjedati korenine našega zdravega naroda. Koliko skrbi za tiste, ki jih še ni, in kako malo za one, ki med nami hirajo in umirajo, ker nimajo nikogar, da bi jim priskočil na pomoč.

Prav v tem vprašanju imamo klasičen primer moralistov v besedi in teoriji, ljudi, ki z načelnimi gesli skušajo opravičevati svojo dejansko asocialnost, ki se ne strašijo nala-gati dolžnosti do Boga, naroda in države na tuja ramena in ki tolažijo svojo vest s tem, da z ogorčenjem na jeziku kažejo na razmere drugod, ki so baje v tem pogledu zelo zelo slabe.

Če kdo, se mi učitelji ne smemo pustiti uspraviti po takih manevrih v prijetno samo-zadovoljstvo. Niti sentimentalno hvalisanje naših »zdravih« družin niti ogorčenje nad po-kvarjenostjo drugod, nam ne sme niti za tre-nutek odvrti kritičnega pogleda od dejan-skega stanja naših razmer.

Če smo resnični vzgojitelji narodovega naraščaja, se ne smemo plašiti pogledati res-nici v obraz. Prava vzgoja je mogoča le na osnovi brezpogojne resnice. Naši listi nam tega ne povedo in nam tudi povedati ne mo-rejo. Iz stolpcev dnevnega časopisa se utrne le tu pa tam osamljen žarek, ki posveti le za trenutek na poedino bolečo rano našega dru-žabnega organizma. Posamezno prikazana de-la vtis in ustvarja slepilo izjeme: za vsako tako »izjemo« si za svoj dušni mir in filistrsko samodopadljivost naštejemo takoj deset drugih »slučajev«, ki potrjujejo »izjemo«. V skrajnem primeru se poslužimo še individuali-stične morale malomeščana, da pokažemo s prstom na »nemoralnega petelina«, ki je za-grešil to pohujšljivo izjemo. V splošnem je pa narod zdrav in naša vest pomirjena vse do-lej, dokler nas ne prebudi iz letargije nov utrinek tam nekje na predzadnji strani na-šega »lajbžurnala«.

Sami duševni kompleksi! Ta nojevska po-litika ograja naš narodni obstoj. To rožnato kopreno, skozi katero gledamo svoje domače prilike, si je treba z energičnim prijemom str-gati z obraza. »Izjemam« v časopisju je tre-ba postaviti ob stran tisoče novih »izjem«, ki jih prav mi učitelji srečujemo dan za dnevom ob svojem delu. Postanimo vest naroda, ki naj ne miruje, dokler z narodovega telesa ne bo odstranjena sleherna tenčica, ki zakriva težke gospodarske in socialne rane naše domovine.

Ni dolgo tega, ko se nam je očitilo, da nam je samo za »stanovščino«, da se briga-mo le za se in da nam ni mar, da bi otrokom ne bilo treba zmrzovati i. t. d. Ne glede na to, da so naši ljubeznivi ocenjevalci šli preko vsega dela, ki ga opravlja učiteljstvo že deset-letja gratis na vseh področjih narodne pro-svete in ne prejema za cele mesece napor-ovnega dela niti toliko honorarja, kolikor ga je dobil pisec dotičnega očitka za stavek, naper-jen proti učiteljstvu, je res, da nam tudi za delo med narodom daje stanovska organiza-cija pobude in podpore in sploh omogoča

marsikak pokret, ki koncem koncev koristi vendarle samo ljudstvu, od katerega živimo in za katero živimo. Zato se tudi ne bomo odtegovali dolžnosti, da pokažemo naši jav-nosti razmere, v katerih živi naša mladina ter

socialno zaščito, ki jo uživa, take, kakršne so. Storili bomo to, ne iz užaljenosti, ampak, iz čuta odgovornosti za občestvo, v katerem de-lamo in iz katerega edino izhaja upravičenost našega poklica in stanu.

Emil Adamič

V nedeljo, 6. decembra, zjutraj je povsem nepričakovano umrl v ljubljanski bolnici Emil Adamič v starosti 59 let. Pokojnik je bil dolgo let osnovnošolski učitelj, a po voj-ni je po absolviranju konservatorija postal profesor glesbe na državni učiteljski šoli v Ljubljani. Neštete njegove skladbe, ki niso manjkale prav na nobenem koncertnem spo-redu, nam pričajo, kako odličnega skladate-lja in poznavalca slovenske glasbe smo zgu-bili.

Dragi in nepozabni naš Emil!

Govor tov. Draga Supančiča na gro-bu pokojnega Emila Adamiča, predsedni-ka učiteljskega pevskega zbora.

Kadarkoli nam usoda izseka na tej z gro-bovi posejani ravnini novo jamo, vselej nam srce zakrvari v novi rani. Tudi danes nas je usoda pozvala na ta tihi kraj, da se še enkrat ooslovimo od tega, kar ni več naše. In tudi danes nam je zakravelo srce od bolesti. Zakravelo je in bo še dolgo krvavelo. Kajti danes ne sprejema slovenska zemlja le člo-veka, ne sprejema le tovariša in prijatelja, temveč sprejema zaklad, kakršnega nam je usojeno izgubiti le enkrat v vsakem zgodo-vinskem razdobju. Tako nam je, ko da se poslavljamo od domače pesmi na vasi, tako nam je, ko da leži pred nami strta piščal pa-stirjev, tako nam je, ko da ne bomo nikoli več poslušali zvonkljanja zelenih domačih planin. Zakaj slovenski guslar, ki je znal tako prisluskovati tajinstvenemu utripu naroda duše, guslar, ki nas je vse življenje opajal z zvoki domače vasi, njega ni več in ga nikoli več ne bo med nami. Usahnil je studenec, ki je vrel iz osrčja slovenske zemlje, usahnil sredi najjačjega žuborenja.

Dragi Emil! Tvoj grob bo danes zasut, zasut in pokrit z belo mehko odejo slovenske božične pokrajine. Tu boš počival in mirno spal. Neštetokrat bo prek Tvojega groba za-trepetala pesem, ki Ti je nekoč prvirlela iz srca in ki si jo daroval svojemu rodu. Tedaj boš v duhu zopet med nami, med nami so-rojaki, med nami prijatelji in tovariši, kateri smo krstili svoj učiteljski pevski zbor po Tebi, ki si nam posvečal vse svoje sile.

Med nami bo Tvoj duh! In mi se bomo še in še poslavljali v spominu od Tebe, po-slavljali se bomo in vedno na novo želeli mir in pokoj Tvoji duši.

Slava Tvojemu spominu!

Od prvih akordov...

Bilo je blagodneče in veseli smo bili do-mačih stvorov. Pa smo preizkušali posamezne akorde. Iz njih je zrastle prva Adamičeva skladba »Zapuščena«. Prvi smo bili, ki smo jo peli, prvi šli z njo med svet, ne da bi se tedaj zavedali, da vsajamo korenine muzika-lični tvornici Emilove duše.

»Je za drugega dekleta« v g-molu — je ostala vkoreninjena v meni, ne v njem, on je šel preko nje do svoje »Franice«, ki ga je postavila »k možu«. Glasbena Matica je ne-

Naš glas Teorija in praksa

Spodaj priobčeni članek nam je po-slala mlada tovarišica z večrazredne šole. Članek je zanimiv dokument, s kakimi težavami se mora boriti mlado učitelj-stvo, ki mu učiteljske radi svoje okorele ureditve ni moglo nuditi niti najosnovnej-ših norm za uspešno delo v šoli. Avtorica se je sicer omejila samo na konstataci-je, brez konkretnih predlogov, kako si zamišlja izboljšanje tega stanja. Vendar je to zaenkrat dovolj. Članek priobču-jemo v izpodbudo vsem onim, ki so nale-teli na slične, ali celo večje težkoče, da nam o njih poročajo. Prepričani smo, da je takih primerov še mnogo, da je že marsikdo razmišljal o njih. Potrebno je, da začnemo vprašanje energično tretirati v javni diskusiji. Tako bomo tudi naj-bolje dokazali, kako potrebna nam je nadaljnja izobrazba (strokovne revije, knjige, študijska potovanja), predvsem pa sredstva za to izobrazbo.

Op. ur.

Moje besede bodo kakor obtožba učitelj-šča, toda nič nočem spregledati ali omiliti na dejstvih, ki sem jih dognala v tem času, kar okušam težave in lepoto učiteljskega poklica.

Učiteljšče naj bi pripravljalo in uspo-sabljal učiteljski naraščaj za uspešno vrše-nje njegovega poslanstva med narodom. Nas pa so trpali in pitali z znanjem, ki nam je bi-lo v breme in ki smo si ga pridobivali z mu-ko, ker nismo čutili niti zanimanja zanj, niti duševne potrebe in radovednosti. Vse kar so nam nudili, je bilo mrtvo, katedrsko, brez vsake zveze z življenjem. Da, danes smem to trditi, ker dobro čutim, koliko tega je še, kar bi morala vedeti, pa nam niso povedali,

VSEBINA:

Varstvo otrok in mladine.

† Emil Adamič.

Od prvih akordov.

Naš glas: Teorija in praksa. — Tovariš piše. — Učitelj in vaško življenje.

Nežki Klunovi v slovo.

Slovesna otvoritev nove šolske zgradbe v Mariboru.

Varčevanje.

Splošne vesti. — Kaj vse pišejo o učitelj-stvu, šoli, prosveti in JUU. — Učiteljski pravnik. — Mladinska matica. — Uči-teljski pevski zbor Emil Adamič. — Šol-ski radio. — Stanovska organizacija JUU. — Novosti na knjižnem trgu.

kako sramežljivo segla po njej — na Kon-gresnem trgu je elitni zbor svetu prikazal delo domačega človeka, in zanetil s tem v Emilu oni ponos, ki ga je spremljal prav do groba. In prav ta samozavest ga je vstvarila v polnovrednega — večnega človeka.

Midva sva svoječasno veliko občevala. Kot dijaka sva bila navezana na svoje lastne zaslužke. Pela sva v šentpetrski cerkvi za 10 goldinarjev na kvatre, pri obrtniškem tambu-raškem društvu »Zvezda« je on kot kapelnik dobil po 3 gld mesečno, jaz pa sem pisal note po 20 krajcarjev od strani. Ker je kompozicij primanjkovalo, jih je Emil sproti vstvarjal ali prirejal, jaz pa sem igral, kar je bilo težjega za posamezne instrumente. Ob nastopih sva prejemale še kar dostojne honorarje.

Služba nam je Emila odvedla v Zagorje, kamor ga je spravil g. dr. Cerin, da je vodil ondotno godbo na pihala. Ko smo v torek molče korakali po ljubljanskih cestah, sem se spomnil na njo in na razne orkestre in zборе, ki jim je bil Emil nekdanj agilen vodnik.

Svoje čase so sklenili študije s koncertni-mi nastopi in plesi. Nam so to prepovedali s pretnjo, da nam odvzamejo štipendije. Uklonili smo se na zunaj, notranje pa ne. Lahko si predstavljate, kakšno presenečenje smo povzročili, ko smo po maturi servirali profesorskemu zboru programe z najtežjimi skladbami od Čajkovskega do Mokranjca, čeških kvartetov do solospjevov, moških in mešanih zborov, še bolj pa so se morali za-čuditi Adamičevi tovariši, ki so ga morali na-domeščati zaradi bolezenskega dopusta, da je mogel tri mesece dan na dan vežbati naš zbor. E, bilo je lepo!

Emil! Koliko okene se je odprlo ob Tvo-jih pesmicah, koliko blažene sanjivosti si vžil v odprta srca dobrohotnih ljudi, koliko zbo-rov je zasipala množica Tvojih akordov, in zdaj, zdaj je zevala pred nami ona strašna, hladna, neizbežna odprtina. Prvi od nas, pev-cev Tvojih prvencev, je podlegel nesrečnemu padcu, basist naš — Frice — drugi si Ti — štirje smo še, ki rahljamo spomine — živi so — lepi — tolažeči. Gorje mu, ki je brez njih!

Josip Lapajne

nepripravljenih, ker se je ta zanašala, da je že bila na vrsti. Postala je nervozna, zapletala se je, ječljala in nastop je metodično propadel. Slabo je bilo tudi to, da smo nastopale samo po pol ure, namesto celo uro. Pa tudi ena sama ura je premalo. Sedaj imam vedno sama pouk, vseh pet ur na dan. Za vse ure se moram sama pripraviti, nikogar ne morem vprašati za nasvet in pomoč, kakor smo lahko vprašale na učiteljsko vadniško učiteljice in profesorje. Tovariši v šoli imajo sami dovolj skrbi s pripravami in drugim šolskim delom. Nihče mi takoj po pouku ne pove napak, ki sem jih naredila. Pri enournem nastopu smo obdelale snov, ki smo jo iztrgale iz načrta in nismo našle zveze s prejšnjo snovjo. Tako je bilo mogoče obdelati včasih samo pripravo in podajanje, medtem ko za uglasbljanje in vajo ni bilo več časa v isti uri. Uglasbljati in vaditi, največkrat tudi popravljanje pa so morale za nami vadniške učiteljice. Jezile so se na nas, ki smo bile pri tem skoraj brez krivde. Tako je torej bilo to praktično delo na učiteljsko zelo nepopolno, okrnjeno in nas ni moglo usposobiti za uspešno šolsko udejstvovanje.

Se nekaj manjka pri pouku, ki ga vodi začetnica. Ne govorim samo iz lastne izkušnje, ker sem z veliko radovednostjo in zanimanjem izpraševala o tej stvari svoje tovarišice, posebno take, ki so imele dobre nastope in so veljale za spretno. Tudi one so mi potrdile, da jim pri praktičnem delu nekaj manjka. Kaj manjka, česa potrebujemo? Pravega duha in vsebine. Začetnici, ki nima res močnega pedagoškega talenta (in takih je malo), se lahko zgodi, da sama začuti, kako je njen pouk brezizrazen, nezanimiv in ima zato tudi le malo uspeha. Pri enournih nastopih si nikakor nismo mogli pridobiti rutine, ki pomaga učitelju, da se mu ni treba ubijati z vprašanjem, kako bi to in ono snov metodično obdelal, da bi jo otroci razumeli. Nastopale smo tudi izključno v nekaterih predmetih, največ iz čitanja in spoznavanja prirode, iz risanja nikoli. Na vadnici je imela vsaka učiteljica svojo metodo, ki smo se ji morale prilagoditi. Tako so bile zastopane Herbart-Zillerjeve netere formalne stopnje in poizkus koncentracijskega pouka, ki pa je bil tudi neresen in ponesrečen. V ilustracijo navajam sledeč primer: Od pogovora o sv. Mi-

klavžu in njegovih orehih, je prešla učiteljica na higienco zob takole: Miklavž je prinesel deklici orehe, ki jih je trla kar z zobmi. Zato so jo boleli. Klasičen primer za »Klebekonzentration«. Videle smo tudi razvrstitev klopi v delovni šoli, predvsem njeno slabo stran: da je namreč ena vrsta učenec kazala hrbet oknu in svetlobi in da sta obe vrsti deklic vedno stevali vratove in obračali glave proti tabli. (Da morajo biti sedeži razvrščeni v obliki podkovaste mize, da je tabla drugače postavljena, da se otroci vidijo, ko govorijo, da nimajo prilike ozirati se, to seveda ni važno. Op. ur.) Na tak način so nas uvajali v principe delovne šole in izsledke moderne pedagogike. Zato smo se morale pri nastopih držati peterih Herbartovih formalnih stopenj.

Z učili smo bili še nekam založeni. V mestu je to laže. Kako pa si naj pomagamo na deželi, kjer ni nobenih priprav, posebno za prirodopisni pouk. Morali bi si sami pripravljati herbarije, akvarije, manjše živali v špiritu ali žuželke za steklenim pokrovom. Na učiteljsko nikdar nismo slišali, kako se vse to pripravlja. Marljivo na smo čuli razne rodovine in družine živali in rastlin, seveda brez slik in nazoril. Kako naj potem v prirodopisu sama upoštevam princip življenjske bližine, če tega na učiteljsko niso nikoli upoštevali.

Isto je z risarskim poukom. Če kdo še tako lepo riše, ne more nič doseči, če ne zna otrokom nuditi snovi, ki bi jo razumeli, oz. ne zna v njih vzbuditi zanimanja, da bi jih počasi privedel do preprostega, a vendar samostojnega risarskega izražanja.

Zato prva leta ne more biti začetnikov pouk uspešen. Sam, čisto sam mora prehoditi vso tisto dolgo pot lastnih izkušenj, ki bi mu jo moral na učiteljsko precej skrajšati in olajšati, postaviti ga na neko točko, gledišče, odkoder naj bi se šele sam razgledal po bolj-ših poteh, nego so bile one, po katerih je učitelj hodil do sedaj. Danes se mora začetnik, ko pride v svoj razred, najprej rešiti oklepa, ki ga je vanj uklenil nesodoben, konzervativen studij, kajti doslednost prakse ga kmalu prepriča, da se otroška duša ne da nategniti na formo pedagoških načel, s katerimi ga je seznanilo učiteljske.

A. B.

Tovariš piše!

Je nekaj novega v člankih »Našega glasu«. To me vzpodbuja, da se tudi jaz oglašim s svojimi mislimi. Želim, da bi »Naš glas« služil nam tudi v pomoč in razčiščevanje nejasnosti in neorientiranosti v praktičnem delu. Ideje in misli, ki so v člankih, so za naš stan, posebno pa za nas mlajše, pravilne in dobre, a mi ne smemo ostati samo pri tem spoznanju, ampak se moramo z njim pravilno okoristiti tudi v našem stvarnem delu. Mnogo nas je, ki še sedaj v svojem stanovskem in poklicnem delu delamo napake, ki bi izostale, ako bi bili pravilno usmerjeni in informirani po našem glasilu. Želim, da se del »Našega glasu« posveti izključno reševanju konkretnih primerov, slučajev ter problemov iz našega dela. Mnogi tovariši, ki gredo preko splošnih misli in idej, bi se ob reševanju stvarnih prilik in slučajev zamislili in prišli bi do dela in problemov naših dni, kar je nujno.

Ker sem sam na dvorazredni šoli, sem preobložen s šolskim delom, vendar z zanimanjem opazujem in motrim življenje tukajšnjega ljudstva. Duhovnik in jaz sva tukaj edina širitelja izobrazbe in kulture kmečkim domovom.

Naš poklic.

Naš poklic je takšen, da se območje njegovega delovanja nikoli ne da točno določiti, še manj obmejiti. Naš poklic sega s svojimi bistvenimi prvinami v življenje ljudstva, predvsem pa v življenje mladine, nosilke bodočnosti. Neomejenost območja našega poklicnega delovanja so doslej izrabljali drugi, mnogokrat zelo nevhvaležni, enostranski in za

Učitelj in vaško življenje

Za najvažnejše torišče učiteljevega izvenšolskega dela so se do danes smatrala razna društva. Danes je učitelj idealizem za delovanje v društvi ubit s krepkimi udarci novih gospodarjev, ki ne priznavajo dogem prejšnjih krušnih očetov našega stanu. Nujno je, da damo svoje sile v izvenšolskem delovanju delu, ki ga ne dirigirajo kakor vreme menjajoči se gospodarji našega stanu.

Izhodišče za izvenšolsko delo nam mora biti zopet le otrok in mladina. Za dosledno izvajanje našega poklica ni dovolj, ako poznamo otroka kakor ga vidimo v množici drugih, v šolski klopi, ampak ga moramo spoznati tudi v njegovem izvenšolskem okolju, saj ga ne oblikujemo samo mi, ampak mnogo bolj okolje. Ako hočemo poznati vzroke, ki razvijajo otroka tako ali drugače, odnosno, ki zavirajo njegov razvoj, se moramo potruditi do otrokovega okolja.

Nujnost spoznavanja vseh vsebin in temeljev otrokovega domačega okolja nas bo vodila do študija konkretnih vaških prilik in našim šolskim okolišju. Predmet našega dela morajo biti materialne, kakor tudi duševno-duhovne razmere v našem šolskem okolišju.

Da bo naše delo v spoznavanju vaškega okolja in prilik uspešno, je za začetek tega dela potrebno predvsem, da si učitelj ustvari ugoden kontakt s prebivalstvom, ki je predmet in vsebina njegovega dela. Ljudje mu morajo zaupati, a tudi sam mora mnogo videti, da bo lahko prišel do stvarnosti odgovarjajočih podatkov in zaključkov. Podatki in zaključki, ki nastajajo pri tem delu, so stvarni in matematična resničnost takega ali drugačnega življenjskega stanja naše vasi. Učitelj pogled

se ob tem delu ostri in duh obogati z novimi spoznanji, ki mu služijo kot važen soodločilno-žon činitelj pri usmerjanju njegovega dela v šoli. Učitelj, ki se bo razvijal ob spoznavanju stvarnosti konkretnega šolskega okoliša, bo lahko v svojem vzgojiteljskem delu najuspešnejše uresničil geslo: Iz življenja za življenje.

V kolikor je to delo spoznavanje, zbiranje in urejanje novih dejstev iz vaškega življenja, mora biti strogo stvarno, vendar se samo s temi dejstvi ne bomo mogli zadovoljiti, ampak bo morala iz njih nastajati tudi naša nova aktivnost na podeželju.

Marsikdo se je morda že vprašal: čemu mi pa bo ves nabrani material o življenjskih prilikah v tej ali oni vasi? Kdor se zave vseh širin in globin našega poklica v njih doslednostih, pride do spoznanja, da je raziskovanje vaškega življenja zahteva doslednosti in večje popolnosti v izvrševanju našega poklica. Učiteljevi vzgojni in učni ukrepi naj bodo najpravišnji in najuspešnejši. Da bodo lahko taki, ni dovolj, ako učitelj pozna nekaj iz splošnega vzgojeslovja, nekaj iz teoretičnega mladinoslovja ter nekaj praktičnih vzgojiteljskih receptov, ki si jih je nabral tu in tam, ampak mora res do stvarnih globin poznati žive otroke, ki so v šoli pred njim, a sicer v njemu neznanem svetu. Tudi ta neznan svet, ki je za otrokov razvoj in bodočnost važnejši od ure, presedelih v šoli, mora sodoben učitelj dobro poznati in ga upoštevati v vsem svojem delu. Kolikor more, naj ga tudi dviga in izboljšuje, a vedno tako, da bo to delo služilo le čistim vzgojiteljskim in učiteljskim nalogam.

Šiv.

Nežki Klunovi v slovo

Zopet se je odprl grob, v katerega je spravila smrt svojo žrtev. Neusmiljeno je zavijala svojo ledeno koso in prerezala nit življenja, tebi draga Nežka, da si nas zapustila in odšla po plačilo za svoje delo, ki si ga zapustila nedokončanega, sredi še polno lepih načrtov.

Delo za druge, za šolo, za naše matere in dekleta, ti je stalo nasproti kakor široko polje in v katerem si se počutila vsa srečna samo, da si mogla koristiti kot prava učiteljica svojemu bližnjemu. To polje si morala sedaj zapustiti, zapustiti pa tudi tovariše, ki se klanjamo tvojemu veselju do dela, požrtvovalnosti do svojega bližnjega, veselju do šole in ljubezni do otrok.

Svojo prvo službo si nastopila v Fari ob Kolpi ter nato službovala tudi v Kuželju, revnih in oddaljenih vasicah med siromašnim ljudstvom, ki si ga vzljubila in mu pomagala v stiskah, potrebah in nadlogah. Kako se je to ljudstvo navezalo nate, priča dovolj jasno to, da so po dolgih letih še vedno prihajali ti ljudje k tebi, kot otrok k materi, po nasvete in tolažbo. Stara ženica iz teh krajev je zvedela za tvojo smrt, prišla je s težavo na tvoj pogreb in rekla, da ne more verjeti, da je tako dobra gospodična sploh mogla umreti.

Ko si prišla v Dolenjo vas pri Ribnici, v kateri si službovala 14 let, si nadaljevala svo-

je delo in poslanstvo med svojimi ožjimi rojaki. Delala si v šoli, v gospodinjstvo-nadaljevalnih tečajih, vodila otroške in tudi odrasle pevske zборе, sodelovala pri Prosvetnem društvu, bila blagajničarka pri sreskem učiteljskem zboru, dajala nasvete kmetiskim materam in zbiralala okoli sebe dekleta in jim dajala potrebne nasvete za vsakdanje težko življenje. Bila si tudi voditeljica narodne šole, okupirana z delom od jutra do večera, vse samo za druge.

To delo, ki si ga tako z veseljem vršila, je preveč izčrpalo tvoje moči. Začela si bolehati, toda dela vseeno nisi odložila. Zaradi zdravja si prošila na šolo v Ribnico, dobila si jo po dolgem času, toda prepozno. Premestitev te je našla v bolnici, iz katere si upala, da se povrne ozdravljena, da boš lahko nadaljevala svoje delo v svojem, skoraj rojstnem kraju, na šoli, v kateri si sama nekdanj dobivala prve nauke, ki so bili podloga k tvojemu poznejšemu znanju, s katerim si pomagala mnogim trpečim in potrebnim.

Usoda je pisala v svoje knjige drugače! Moči so odpovedale in prišla si v Ribnico počivati svoj večni sen. Spi sladko in zemlja domača naj ti bo lahka! Sprejmi plačilo za vse svoje delo, ki ga hočemo nadaljevati mi, ki smo ostali solznih oči na tvojem svežem grobu.

Voncina Drago.

Slovesna otvoritev nove šolske zgradbe v Mariboru

Na praznik Zedinjenja je bila slovesno blagoslovljena nova šolska zgradba v magdalenskem okraju, ki jo je Maribor postavil kot trajen spomenik Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju. S tem se je Maribor najlepše oddolžil spominu velikega kralja, ki je bil tako vnet za narodno prosveto, obenem pa je s tem posrečeno rešil vprašanje šolskih prostorov, ki je bilo v Mariboru že od prve vrata naprej pereče.

Novi magdalenski šolski blok zavzema prostor med Magdalensko, Poljsko in Betnavsko ulico. Načrt zanj je napravil inž. arh. Jaroslav Černigoj, ki je tudi vodil gradnjo nove šole.

Nova šolska palača je sezidana v obliki črke A tako, da je obrnjena glavna fronta proti severu, od nje se pa cepita dva stranska trakta, tako da imajo razredi sončno lego, deška meščanska šola proti vzhodu, dekliska šola proti zapadu. Obe poslopji sta zvezani s skupno telovadnico, pred katero je slavnostno dvorišče, v katerega vodi glavni vhod. Sredi slavnostnega dvorišča je 5 m visok spominski steber kralju Aleksandru.

Ves šolski blok je dvonadstropen, z visokim pritličjem. Vse poslopje nudi v svoji zunanosti in notranosti zelo ugoden vtis in je brez dvoma najlepša meščanska in osnovna šola v naši državi.

Na dan blagoslovitve so se ob 11. uri zbrali v okusno okrašeni telovadnici učenci in učence obih šol s svojimi učitelji in učite-

Varčevanje

Varčevanje ni nikak abstrakten pojem, temveč poseben način gospodarjenja, ni osebna zadeva posameznika, ampak vedno bolj se kaže vez med njim in splošnim napredkom narodnega gospodarstva. Varčevanje dobiva socialen pomen, ker nima od njega korist le varčevalec, ampak celokupno narodno gospodarstvo. Vsak posamezen varčevalec soustvarja kapital, ki ga potrebujemo za ustvarjanje novih dobrin s produktivnimi investicijami, za dvig kmetijstva, obrti, industrije in trgovine. Od razmaha domačega gospodarstva, od porasta domačega kapitala pa ima v prvi vrsti korist narod, posamezni član naroda, ki si je kapital ustvaril. Ne pomaga gonja proti tujemu kapitalu, dokler nimamo svojega lastnega.

Varčevanje samo pa še ni vse. Res je predpogoj štednje, da se ne troši nesmotrno

in po nepotrebnem. Ni pa to edini pogoj. Dobrine in vrednote, ki so ostale nepotrošene, se morajo v prid splošnosti razumno izkoristiti. S tem pa je tudi že povedano, da ne hrani oni, ki doma denar tezavirajo. Ravno to tezaviranje denarja je eden glavnih faktorjev, ki so povzročili današnje pomanjkanje gotovine. Vzrok naše gospodarske krize ni toliko zunanji, kakor predvsem notranji in ena glavnih težav obstoji v tem, da denarna sredstva niso osredotočena v denarnih zavodih. Če odstranimo ta vzrok, denarno krizo, bo sam od sebe odpadel velik del gospodarskih težav. Le če se denar redno steka in oteka v denarnih zavodih, lahko ti regulirajo gospodarsko življenje, dvigajo s tem življenjski standard, dvigajo dohodke posameznikov in zbirajo prihranke — kapital.

Splošne vesti

ZUPNIK HAŠNIK ZA UČITELJA PROTI DENUNCIANTOM.

Zgodovinski dokument iz leta 1869.

Župnik Jožef Hašnik je tvoril skupno s Sloimškom in Orožnom trojico duhovnikov-pesnikov na Štajerskem v sredi prejšnjega stoletja. Od leta 1868. do svoje smrti leta 1883. je bil Hašnik župnik v Št. Jurju ob juž. žel. Njegovemu življenju in delu je posvetil Slovenski biografski leksikon 5 stopcev izpod peresa prof. Kidriča, zato smemo tudi naslednji dokument vrednotiti kot izjavo čistega slovenskega kulturnega delavca, čeprav izgleda, da se od takrat niso navzlic Cankarju in njegovim »Hlapcem« razmere še prav nič izboljšale. Dokument se glasi v prevodu: Prečastito k. šk. okrajno šolsko nadzorništvo! Na cenjeni tamošnji dopis od 19. t. m. št. 12 si usoja podpisani sledeče poročati: Že na začetku pritožbe nekaterih zlobnih šentjurskih faranov radi prestavitve tukajšnjega podučitelja g. Hansekoviča se nahajata ta neumna trditve, da so prišli podpisniki do prepričanja, da Hansekovič svojih učencev dovolj ne poučuje. Ves dučet podpisnikov sploh nima pojma o šolskem pouku, ker sicer bi ne bili tako neotesani, kakoršne se res pri vsaki priliki izkažejo. Ta podpisani dučet nima otrok v šoli

in je prišel do podpisa kakor Pilat v credo. Černovšek et Kaulich, dva gospoda tržana iz Št. Jurja, sta dala svoja podpisa v strupeni jezi iz podlega maščevanja radi svojega sramotnega poraza pri zadnjih občinskih volitvah, in sedaj grizete in ščipljete ti padli veličini vsakogar, ki ni trobil v njihov rog. Franc Selič je sedel radi prevare že več mesecev v kriminalu in Janez Palir je bil celo pred višjim dež. sodiščem v Gradcu radi razžaljenja Veličanstva v preiskavi. Pri treh se nahaja križ in istočasno manupropria, poleg so podpisi nekako sumljivi. In prav čudno je, da se proti priznanemu zlu ne pritožijo vsi neposredno prizadeti, marveč se dvigne le dučet malkontentov. Kar se pa tiče baje nezadostnega pravičljavnega pouka za 3. razred in zanikanega držanja učnih ur, bi bila dolžnost nadučitelja te napake prijaviti na primernem mestu, ne pa stvar nevednih ljudi. Ravnotako je moralo morebitno trpinčenje otroka takoj naznaniti in grajati. Da g. Hansekovič gostilne obiskuje, ni sam kriv, marveč ta okolnost, da radi svoje premajhne plače redne oskrbe ne more plačati, marveč je prisiljen za hrano po gostilnah prosjačiti. Neredni šolski obisk pa prihaja odtod, ker šentjursani svoj denar raje zapravijo, kakor pa da bi plačali šolnino. Nerisnično je, da bi se bilo že pri podpisnem

predlagala premestitev g. Hansekoviča. Res pa je prišla pritožba od strani nekega kneta, ki se ni s šolnino na čistem. Zaslisan je bil tudi tukajšnji polit. šol. ogleda gosp. Anton Kukovič, ki zagovarja premestitev g. Hansekoviča le zato, ker nadučitelj toženega ne more trpeti, in resnični in edini vzrok te lažne vloge je želja g. Škofleka, da bi bil g. Hansekovič odstranjen in bi prišel na to mesto njegov razvajeni in malopridni sin Franc Škoflek, da bi bila tako vsem pomanjkljivostim tukajšnje šole posajena še krona.

Št. Jurij pri Rifniku, dne 2. februarja 1869.

VSEM POVERJENIKOM PODMLADKA JADRANSKE STRAŽE

Sekcija PJS za dravsko banovino v Ljubljani sporoča vsem cenjenim Poverjenicem PJS in šol. upraviteljem, da je ljubljanski Oblastni odbor JS izdal Ribičičevo knjigo »Barka zaplaval...«, na katero je opozoril naš list že v prejšnji številki. Ime našega mladinskega pisatelja nam je že porok, da je delo odlično. Zivahno in šaljivo Ribičičevo besedo pojasnjuje 58 ilustracij, kar vrednost knjige še večja. Redke so slovenske knjige, ki bi na 120 straneh prinesle toliko slik.

Knjiga je bila izdana iz resnične potrebe po pomorskem čitvu v našem jeziku. Tako vzgojitelj kot učenec bosta z njo mnogo pridobila. Odkriva nam lepote in posebnosti naših krajev, ki jih običajne potopisne knjige opuščajajo.

Cena v vsakem oziru odlično opremljeni knjigi znaša 15 din in ne, kot je bilo zadnjič pomotoma omenjeno, 12 din. Za podmladke pa cena v resnici zraste le za 25 par, ker jim dovoljuje Oblastni odbor 25% popust. S tem popustom se delovnim podmladkom lahko znatno zveča potna blagajna. Tudi Krajevnim odborom in Poverjenicem JS dovoljuje Oblastni odbor isti popust. Poštšina se računa posebej, zato priporočamo, da se naroči več izvodov skupaj. Sekcija PJS bo izdala o tem tudi v bližnjih dneh posebno okrognico.

Ker je ta knjiga kot nalašč primerno božično darilo, naj bi bratski podmladki pridno segali po njej in jo razpečavali. Mislite ua šolske, šolarske in druge knjižnice! Ev. čisti dohodek od knjige gre v mladinski sklad za podmladek, za njegove izlete in letovanja na morju ter slednjic za njegov dom. Naročila naj se naslavljaajo na Oblastni odbor JS v Ljubljani, Tyrševa cesta 1a/IV.

Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveči in JUU

— I O praktičnih učiteljskih izpitih piše »Slovenec« 8. XII.: Pri izpitih pade približno ena tretjina, med temi tudi taki, ki imajo od nadzorujočih oblastev prav dobro oceno. Izpit je v resnici gola ponovitve mature in je kar čudno, da se imenuje »praktičen! Izpit v sedanji obliki je škodljiv našemu šolstvu in je boljše, da ga odpravijo. Sploh je naša šolska uprava potrebna korenite reforme.

— I Na sarajevski srednji tehnični šoli je izbruhnil štrajk. Dijaki so zasedli šol. poslopje in so se v njem zabarikadirali. (»Jutro« 5. XII.)

— I Unija za zaščito dece je zborovala v Beogradu. Ugotovilo se je, da so fondi revni in da bo treba iskati drugih virov. V Jugoslaviji je nad 34.000 milijonarjev. Če bi vsak od teh plačal letno 75.000 din socialnega davka, je vprašanje otroške zaštite rešeno. Po statistiki je v Jugoslaviji 6 milijonov otrok. To je cela država malih bitij, mimo katere ne smemo. Če je pasivnost v vsakem drugem primeru prestop, je tu zločin. Število rojstev otrok je v Jugoslaviji ogromno, število smrtnih primerov je grozno. (»Jutro« od 8. XII.)

— I Ob 35 letnici naše gluhošolnice v Ljubljani so priridelci prvič v naši državi gluhošolniki dobro uspelo predstaviti. Iz poročila, ki je izšlo ob tej priliki v »Sl. Narodu« od

Učiteljski pravnik

— § Odgovor N. J. Kot izpremembo glede Vaše osebne doklade je javiti samo redni mesečni dohodek Vašega moža. Ako vpliva dediščina na redni mesečni dohodek, se to javi, sicer pa ne.

— § Odgovor J. S. — P. 1. Ministrstvo prosvete je določilo, da O. N. br. 56.650 z dne 22. avgusta 1933., da mora imeti oddelek na narodnih šolah z enim razredom najmanj 45 otrok, z več razredi, najmanj 40. V obeh primerih se oddelek deli, če ima več kakor 65 učencev. Na šolah z majhnimi učilnicami pa se more na utemeljen predlog sreskega šol. nadzornika ustanoviti nov oddelek tudi z manjšim številom otrok.

V Vašem primeru gre za oddelek višje narodne šole, ki ga posečajo učenci 5., 6., 7. in 8. šol. leta, skupaj 58 otrok. Po gornjih določbah je možno oddelek razdeliti, vendar le po predhodni odobritvi ministrstva prosvete. Prošnjo je treba nasloviti na bansko upravo in jo ta odstopi ministrstvu. Dokler ministrstvo vloge ne reši, se šola ne more razširiti za nov oddelek. Pri ustanavljanju novih oddelkov in vzporednic ne gre zgolj za odobritve, marveč tudi za proračunsko kritje izdatkov za novega učitelja, katero kritje mora biti zagotovljeno. Ako ni odobritve banske uprave oz. ministrstva, se ne sme noben oddelek na novo otvoriti.

Ako primanjkuje na šoli učiteljev, more odrediti šolski upravitelj združitev dveh oddelkov ali, če je to nemogoče, uvedbo pol-

— Pedagoško društvo v Ljubljani priredi drugo javno predavanje v soboto, 12. decembra, ob 18. uri zvečer v mineraloški predavalnici univerze v Ljubljani. Predava g. profesor dr. Gogala Stanko o smislu sodobnih pedagoških prizadevanj. Člani in prijatelji društva iskreno valjeni!

*S klobukom dobrim in poceni,
prehlad odvrneš zdaj pozimi.
Bogataj v bogati izbiri svoji,
ustreže vsaki želji Tvoji.*

MIRKO BOGATAJ trgovina klobukov
Ljubljana / Stari trg 14

— Šol. upravitelj Fran Korbar v Št. Petru na Medvedjem selu se poslavlja. Med ravno kar upokojenimi šolskimi upravitelji je tudi dolgoletni, zaslužni šol. upravitelj v Št. Petru na Medvedjem selu Fran Korbar. Prišel je tja leta 1908. ter se ves posvetil šoli. Biti točen in vesten v vseh ozirih, mu je bila natura, zato je bila njegova šola res vzor podeželske osnovne šole. 28 let je bil na tem mestu, spoznal ljudi in prilike ter svetoval in pomagal vsakomur, ki je prišel k njemu v kakršnikoli nevolji. Doma je s Posavja, rojen je leta 1878. na Vidmu pri Krškem, služboval je v Vuhredu, Lehnu, Kungoti in Sv. Primožu nad Vuzenico, preden je prišel na to zadnje službeno mesto. V zadnjih letih ga preganja težka usoda: umrl mu je sin-edinec, ko je postal že šolski upravitelj v Dramljah ter zapustil vdomo z dvema otročičkoma, nato mu je umrla največ od žalosti za sinom tudi žena, ostala so mu še tri dekleta, katerih ena mu sedaj gospodinja, dve pa sta dovršili učiteljšče, ena je nastavljena v Kozjem, druga pa čaka doma na nastavitev. Moža, ki mu je bil vedno pri srcu le dobrobit domače občine, ki ni poznal ničesar razen svoje službe, se je tako poslovil od šole. Preselil se je sicer iz šolskega poslopja, a ostal je v občini, kjer je živel in deloval, kjer je sedaj tudi njegov dom. Naj mu bo na večer življenja usoda bolj naklonjena kakor mu je bila doslej, predvsem pa se naj zaveda spoštovanja in ljubezni, ki jo imajo do njega njegovi številni učenci in sploh vsi, ki ga poznajo.

7. XII. izvemo, da je na Češkoslovaškem na 9 milijonov prebivalcev in 30.700 gluhošolnih, 17 zavodov za gluhošole, dočim so pri nas samo 4, čeprav je že 25.000 gluhošolnih. Zdaj je v ljubljanskem zavodu 111 učencev.

— I Premiščen s Cvena pri Ljutomeru v Naraplje v ptujski srez je šol. upravitelj. Njegova žena je seveda še vedno v Cvenu in še vedno čaka na premestitev k možu. Notica o tem v »Sl. narodu« od 7. XII. je deloma zaplenjena.

— I Banska uprava je prepovedala dijaški mladini hoditi k pevskega pouku učitelja g. Fakina. Tako poroča »Gorenjec« z dne 5. XII.

— I Ker je bila šolska proslava 1. decembra v Sokolskem domu in ne v šoli, se razburja »Gorenjec« od 5. XII.

— I Zadnji razred srednjih šol so ukinili v Nemčiji, zato, ker potrebuje vojska veliko mladih častnikov, da bodo dijaške čimprej lahko sprejeli v častniške šole. (»Slovenski dom« od 7. XII.)

— I Šolo v Banjaloki so morali zapreti, ker je občini zmanjkalo denarja za nabavo kuriva. (»Slovenski dom« od 7. XII.)

— I Na vseameriškem kongresu so sklenili, da bodo propagirali mirovno idejo po vseh ameriških šolah. (Listi od 8. XII.)

dnevnega pouka. Poldnevni pouk se izvaja tako, da ima ista učna oseba en oddelek dopoldne, drugega popoldne, s primernim odmorom med dopoldanskim in popoldanskim poukom. Število tedenskih ur te učne osebe pa ne sme znašati kljub poučevanju dveh oddelkov več kakor 28. t. j. toliko, kolikor največ določa zakon o narodnih šolah v § 78./2. Zato je k takemu poučevanju pritegniti tudi druge učne osebe, ki prevzamejo telovadbo, petje, risanje, lepomis, ako še niso obremenjene z najvišje dopustnim številom 28 ur tedensko. Oseba, ki poučuje dopoldne in popoldne, je v četrtek pouka prosta.

Normativni razpis kr. banske uprave IV., No. 15.805/1, z dne 23. septembra 1936., ki odreja nadomeščanje obolelih oseb, mora veljati tudi za primere, kjer manjkajo učitelji na šoli in ne samo za nadomeščanje obolelih učiteljev.

2. Kakor je razvidno iz gornjega, pripada učitelju, ki ima poldnevni pouk, popolnoma prost četrtek.

3. Več kot 28 ur tedenskega poučevanja, ne more od učitelja nihče zahtevati.

4. Šolski upravitelj ne more zahtevati, da opravlja kdo delo poslovodje kraj. šol. oddora namesto njega. Pač pa lahko zaposli v primeru preobremenjenosti podrejeno učitelstvo z administrativnim upraviteljskim delom.

5. Ako ste v svojih pravicah prikrašani, kot razberemo iz Vašega pisma, se obrnite ustno ali pismeno do sreskega šolskega nadzornika. V prvem primeru morate dobiti pismeno dovoljenje šol. upravitelja, v drugem pa morate odposlati uradnim potom s 5 din

kolkovano vlogo na sresko načelstvo, ki mu obrazložite svoj položaj in prosite, da se število Vaših ur zniža po določbi zakona. Uverjeni smo, da boste uspeli.

Mladinska mafica

— mm V tisku je 3. številka »Našega roda« z naslednjo vsebino: Ksaver Meško: Naši dnevi beže. Oskar Hudales: Ubežnik. Davorin Kavljien: Doli v Bosni zlati. Joža Herfort: Mik. Fran Ločniškar: Marija ziblje Jezusa. Dr. Robert Hlavaty: Naši zobje. Ksaver Meško: Marija in razbojnika. Josip Ribičič: Božiček. Utva: Angeli trije. * * *: Botra zima je prišla. — Kolač. — Dogodivščina Pepčka roko delčka. — Laž in njen sin. — Doma in po svetu. — Viktor Pirmat: Rodil se je odrešenik. Marijo smo nosili. — Vlado Klemenčič: Kinet je napadejo grad. — O naši obleki. — Smučarsko življenje in vedenje. — Drobne zanimivosti. Za male gospodinj. Mladina piše. — Pri ilustrativnem delu sodelujejo: Tratinikova, Pirmat, Maksim in Oskar Gaspari, Sl. Pengov, Ks. Prunkova in drugi.

— mm Zaradi božičnih praznikov izide 3. številka »Našega roda« nekaj dni prej kot navadno in sicer že v ponedeljek 14. t. m. Poverjeniki so naprošeni, da pošljejo čimprej naročnino.

Učiteljski pevski zbor JUU Emil Adamič

NAŠ PREDSEDNIK JE UMRL.

Naš predsednik, veliki slovenski skladatelj, največji mojster zborovske pesmi, iskatelj pravega slovenskega izraza nas je 6. t. m. za vedno zapustil. Umrl je omenjenega dne ob ¼6 v ljubljanski splošni bolnici. Deputacija UPZ in odposlanstvo sekcije je užaloščeni vdovi izrazilo sožalje v imenu UPZ in učiteljstva. Na zadnji poti smo rajnika spremlili tja k Sv. Križu 8. decembra. Ob grobu se

Stanovska organizacija JUU

Iz izvršnega odbora

— iz Gospodinu Ivanu Dimniku, predsedniku JUU, Beograd. Mionica, 5 XII. — Učiteljstvo sreskog učiteljskog društva za srez kolubarski u Mionici, sakupljeno na svome zboru, izjavljuje puno poverenje Centralnoj upravi JUU u Beogradu, pohvaljuje njen rad na glavnoj skupštini u Novom Sadu, pozivajući je da ustraje i u buduće radi na staleškoj liniji, za slobodnu učiteljsko svest i nezavisnost a na korist škole i naroda. Uprava.

— iz Izvršnom odboru JUU, Beograd. Sarajevo, 6 XII. — Učitelji sreza sarajevskog sa prve osnivajuće skupštine pozdravljaju svoga predsednika i ceo Izvršni odbor solidarišući se sa vašim radom. Uprava.

— iz Pretsedniku Jugoslovenskog učiteljskog udruženja Beograd. — Višegrad, 6 XII. Uvek spremni pomoći Izvršni odbor u časnoj borbi za učiteljska prava i staleške interese šaljemo drugarski pozdrav sa godišnje skupštine učitelja sreza višegradskeg. Uprava.

— iz Gospodinu Ivanu Dimniku, predsedniku JUU — Beograd. — Petrinja, 28 XI. — Učiteljstvo sreza petrinjskoga sa današnje svoje skupštine šalje Vama i Izvršnom odboru izraze punog poverenja odobravajući stav i rad glavne skupštine u Novom Sadu — sa željom da istrajete na delikatnom poslu za štite štaleških i školskih interesa. — Uprava.

— iz Ivanu Dimniku, predsedniku jugoslovenskog učiteljskog udruženja — Beograd. — Cetinje, 29 XI. — Učiteljstvo sreza cetinjskog okupljeno na skupštini izabralo je novu upravu po novim statutima. Skupština odobrava Vaš rad i osuđuje svaki pokušaj cijepanja naših redova pa Vas toplo pozdravlja sa željom da istrajete u borbi za naša staleška prava. — Uprava.

— iz Ivanu Dimniku, predsedniku jugoslovenskog učiteljskog udruženja — Beograd. — Kastav, 28 XI. — Učitelji sreza kastavskoga sa svoje jesenske skupštine pozdravljaju Vas kao odličnog pobornika učiteljske svijesti i demokratskih načela sa željom da ustrajete u borbi za naše staleške interese i da Vaša nastojanja za školu, prosvetu i učiteljski stalež urode dobrim plodom. — Uprava.

— iz Dimnik, predsednik učiteljskog udruženja — Beograd. — Dubrovnik, 2 XII. — Učitelji sreza dubrovačkog sa svoje skupštine 28 novembra pozdravljaju Vas i odobravaju Vaš rad i želi da istrajete u borbi do potpune pobjede učiteljske autonomije i slobode. — Uprava.

— iz Ivan Dimnik — Beograd, Kralja Milutina 66. — Zagreb, 28 XI. — Novoizabrani predsednik pozdravlja Tebe i cijeli Izvršni odbor. — Uprava.

— iz Ivanu Dimniku, predsedniku Jugoslovenskog učiteljskog udruženja — Beograd. — Subotica, 4 XII. — Pozdravljajući predsedništvo kao legalnog stegonošu štaleških i narodnoškolskih stremjenja jugoslovenskog učiteljstva učitelji sreskog društva u Subotici sa svoje redovne godišnje skupštine računaju na mudrost i takt svih najviših predstavnika staleške centrale verujući da će unatoč svih poteškoća učiteljska pravda i istina zasnovana na nepokolebivoj svesti i solidarnosti učiteljske vojske, izvojevati svoj triumf na sreću i

je poslovil od našega predsednika tov. Drago Šupančič. Okrnjen zbor UPZ mu je zapel na grobu njegovo »V snegu«.

PRELOŽITEV TEČAJA.

Tečaj, ki je bil sklican 4. januarja, smo bili primorani preložiti na 2. januarja po novem letu. 4. januarja se bo vršil komeinativni večer za našim rajnim predsednikom Emilom Adamičem, na katerem bo razen UPZ nastopil pevski zbor Glasbene Matice in Slovenski vokalni kvintet. K sodelovanju na tem večeru vabimo vse pevce, ki so študirali Adamičeve »Tri duhovne pesmi« in »Vragovo nevesto«, čeprav niso več člani UPZ. Ne pozabite prinesiti s seboj koncertne obleke.

— p V ljubljanski bolnici leži na I. oddelku dolgoletna članica UPZ tov. Zora Rugljeva. Želimo ji skorajšnje okrevanje.

Šolski radio

— r XII. teden. Torek, 15. decembra bo predaval g. Vinko Möderndorfer: »Božič in Novo leto v verovanju slovenskega ljudstva.« II.—III.

Razpored:

1. Zgodovinski odlomki o pokristjanjenju Slovencev.

2. Krščanski prazniki v nadomestilo poganskih.

3. Sv. Lucija, dvanaajstero noči, tepežkanje, Perhta, Božič, Novo leto.

4. Sodelavci pri nabiranju tega gradiva.

Petek, 18. decembra bo podal g. Miroslav Zor dialog: Premog — pogled v davnino. II.—III.

Razpored:

1. Vrste premoga in šote in njih vrednost za kurjavo.

2. Ljubljansko barje in šota, ogljenitev.

3. Bežen pogled na geološke dobe.

4. Terciarni gozdovi in rjavi premog; karbonska doba in črni premog.

5. Sončna toplota v vrečah.

— r V kmetijskem radiu bo predaval v nedeljo, 13. decembra ob 17. uri g. Anton Flego: Smotreno sadjarstvo.

Iz sekcije

— s Zbrani na letni skupščini JUU za srez Krško izrekamo centralnemu odboru in sekciji za dravsko banovino popolno zupanje in zahvalo z željo, da vztrajate še nadalje v borbi za neodvisnost stanovske organizacije in doseg naših teženj. Posebno pa se zahvaljujemo tov. predsedniku Dimniku za njegovo požrtvovalno delo.

(Sresko društvo Krško.)

Iz društev Vabila

— JUU SRESKO DRUŠTVO V ŠKOFJI LOKI bo zborovalo v soboto 19. decembra s pričetkom ob 8. uri v deški šoli v Škofji Loki. Dnevni red: »Naši narodno-vzgojni problemik, predava univ. docent in prof. dr. Stanko Gogala. Situacijsko poročilo. »Prehod iz velike abecede na malo«, praktični nastop z mladino, ki ga prikaže tov. Marija Pustotnik. Tajniško in blagajniško poročilo. Učiteljstvo in gospodarske ustanove. Predlogi in slučajnosti. — K polnoštevilni udeležbi vabi odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO ŠMARJE PRI JELŠAH bo imelo redno zborovanje v soboto, dne 19. decembra ob 10. uri v Rogški Slatini. Na sporedu je poleg običajnih točk referat tov. Sotoška o šolski administraciji in nadaljevanje debate o učiteljskem pokretu. Vsa zaostala članarina naj bo do zborovanja poravnana. K polnoštevilni udeležbi vabi — odbor. Novoimenovani in v srez premeščeni tovariši (ice) naj čimprej prijavijo svoj pristop.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO KAMNIK bo zborovalo v soboto, dne 19. decembra 1936. ob ¼9. uri v narodni šoli v Domžalah. Dnevni red: 1. Situacijsko poročilo. 2. Predavanje. 3. Slučajnosti. — Polnoštevilno udeležbo pričakuje odbor.

Poročila

— JUU SRESKO DRUŠTVO V LJUTO-MERU je imelo svoj občni zbor 14. novembra t. l. v Gornji Radgoni.

Navzočih 71.

Po pozdravu navzočih je tov. predsednik predstavil članstvu vladnega zastopnika, g. Pogruja. Poslovil se je od premeščenih tovarišev ter pozdravil nove.

V svojem situacijskem poročilu je očrtal tov. predsednik pot našega udruženja od časov, ko je bila organizacija privesek raznih političnih strank in režimov. — do danes, ko ima za geslo stanovsko edinstvo in nadstrankarstvo. Naše geslo je — sloga. In letošnja novosadska skupščina je bila manifestativen klic edinstva. Naše delo bodi: vzgoja značajnih, stanovsko zaveznih ljudi.

Sledilo je poročilo tov. Mavriča o banovinski skupščini in seji predsednikov. Vtise z glavne skupščine pa je podal tov. Mikl. Poudarjal je, da je doslej potoval na skupščine z neprijetnimi občutki in se vračal z njih srdit. Iz Novega Sada pa se je s tovariši vrnil s srečo v duši.

Ob dvanajsti uri so se izvršile volitve. Vložena je bila samo ena lista, ki je bila z aklamacijo soglasno sprejeta. Novi upravi predseduje zopet tovariš Mavrič.

Po izvolitvi se je tov. Mavrič v svojem, kakor v imenu ostalih, zahvalil za zaupanje ter obljubil, da bo odbor delal po svojih močeh. S strani članstva je prosil iniciativnosti in stvarne kritike.

Obravnavali so se dopisi in sprejete resolucije, prva odobrava delo glavne skupščine, druga prosi sekcijo, da se bori proti nepravilnim premetitvam, tretja zahteva stalnost učiteljstva. Sprejeta je bila tudi priznanica tov. Dimniku.

Občni zbor. Predsednik, tov. Mavrič, je v svojem poročilu izjavil, da je društvo delalo in da se je strogo držalo stanovske linije. Prosil je, da bi ostalo tudi odslej na višini.

Tajniško poročilo (Mara Burjeva) je poudarjalo težo razmer sedanjega časa in poudrobnije orisalo preteklo delovno leto.

Blagajniško poročilo (Justa Šimkova) izkazuje 852 din prebitka. Sprejel se je tudi proračun, po katerem ostane članarina ista. Osnuje pa se podporni fond v smislu sekciješkega načrta.

Odbor je prejel razrešnico s pohvalo. Po kratki debati pri slučajnostih je bil zbor po treh in pol urah zaključen.

K. Mavrič, preds. Mara Burjeva, tajnica.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO ŽUŽEMBERK je imelo svoj redni občni zbor dne 14. novembra 1936. v Žužemberku ob dokaj lepi udeležbi.

Po otvoritvi in pozdravih je tov. predsednik takoj prešel na dnevni red.

Sledilo je predavanje tov. predsednika Mervarja: Življenje kmetijske družine in vasi pa učitelj. Predavatelj je prav nazorno in lepo orisal kmetijsko družino in vas ter pokazal točno popolnoma izčrpno sliko življenja na vasi, veselja, trpljenja, mišljenja, trenj in borb. Dodal je tudi mnogo prav umestnih in dragocenih smernic za učiteljevo delovanje na vasi, da bo ta, poznavajoč kmetijsko dušo, usmeril svoje delo med narodom tako, da bo dosegel največji uspeh sebi v veselje, narodu v korist. Predavanje je bilo tako dovršeno, da bi bila vsaka pripomba odveč. Želeli bi, naj tov. predavatelj pošlje svoje delo v tisk, da se lahko poglobe vanj tudi tovariši izven našega društva. Predavatelju za trud prisrčna hvala!

Nato so podali svoja letna poročila društveni funkcionarji. Vsa poročila so izzvenela v željo po čim večji slogi med učiteljstvom.

Volitve: Vložena je bila samo ena kandidatna lista in izvoljen je bil po večini stari odbor. Le odseljene tovariše so nadomestili nekateri drugi člani. Upravni odbor: Mervar Franc, predsednik; Cvar Miroslav, podpredsednik; Hrovat Rafaela, tajnica; Brumat Marija, blagajničarka; Zajc Angela, Perko Jože, Urbančič Justina, odborniki.

Članarina ostane ista.

Predsednik ponovno priporoča publikacije Slov. šol. matice ter Mlad. matice. Nobena šola naj ne bo brez teh knjig.

Prih. zborovanje bo v februarju. Predavala bo tov. Zajčeva iz Ambrusa.

Franc Mervar, Rafaela Hrovatova, t. č. preds. t. č. tajnica.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO KRŠKO je imelo svoj redni letni občni zbor dne 21. novembra ob 10. uri dop. v Krškem. Zborovanja se je udeležilo 78 % članstva, kar je prav odlično za naš srez.

Sresko načelstvo je zastopal sreski podnačelnik g. Dr. Tomšič. Tov. predsednik je podal situacijsko poročilo, nakar je sledil zanimiv referat o banovinski in državni skupščini, katerega je prav na samo njemu lasten način podal tov. Herbst, za kar je žel priznanje vsega članstva.

Sledile so volitve. Vložena je bila samo ena lista, ki je bila sprejeta z aklamacijo soglasno. Novoizvoljena odbora sta se konstituirala naslednje: predsednik Hrovat Ivan, podpredsednik Herbst Pavel, tajnica Uršič Zora, blagajnik Zdešar Henrik, odborniki: Brezovar M., Pečnik Ivan in Perko Marija. Nadzorni odbor: Vanič J., Plehan Albin, Koman Leo.

Nato so podali svoja poročila tajnik, blagajnik in nadzorni odbor, ki je predlagal staremu odboru razrešnico, ki je bila soglasno sprejeta.

Sklepi: Zaostala članarina se razdeli na obroke do 1. julija 1937., da vsak dolжник na ta način lahko poravnava svoj dolg.

Članarina se zniža na 15 din, šestnajsti dinar pa ostane kot prispevek za podporni sklad. V avgustu 1937. nakažemo iz izterjane zaostale članarine sekciji v podporni fond 1500 dinarjev.

Zborovanje je posetil tudi novoimenovani šolski nadzornik tov. Petje, katerega je predsednik v imenu zborovalcev pozdravil. Tov. nadzornik se je zahvalil za pozdrav in v temperamentnem govoru očrtal želje, ki jih ima do učiteljstva krškega sresa. Tov. predsednik se je zahvalil za njegove besede in poudaril, da bo učiteljstvo storilo vse v napredek in procvit naroda.

Končno je izrekel novoizvoljeni predsednik zahvalo staremu odboru, nakar je bilo zborovanje zaključeno.

Ivan Pečnik, preds.

Miro Vidmar, tajnik.

Iz uredništva

»Naš glas.«

—n Tovariši, tovarišice! Marsikdo izmed Vas je gotovo že stal pred istim vprašanjem. Morda ga je ta ali oni tudi že rešil. Mnogi ste že videli škodo za naš stan in nas, ki je nastala zaradi nepravilne ali nikake rešitve vprašanja o našem izvenšolskem delu. Sporočite svoje misli in izkušnje o tem uredništvu, da se bomo z njimi okoristili in obogatili vsi!

—n Tovariši! Tovarišice! Težave in njih neresenost iz Tvojega dela sporoči uredništvu »Našega glasu« in v skupnem delu bomo našli pravilno rešitev za Tebe in smer za vse!

Novosti na knjižnem trgu

—k »Živalca«. Glasilo Društva rejcev malih živali »Živalca« za dravsko banovino v Ljubljani. Izšla je številka 11., letnika IV. s sledečo vsebino: L. Paljk: Kakšna bodi kmečka kokoš. — L. Paljk: Kako osvežimo kri v kokošem rodu. — Fr. Pišek: Nakup plemenitih gos. — R. Rupan: Alaški kunc. — Ivan Šmid: Reja domačih kuncev. — L. Reja: Kozje mleko. — Dr. Hribar: O tuberkulozi in paratuberkulozi. — II. razstava na Jesenicah in imenik razstavljalcev. — Razno. — Vprašanja in odgovori. — Naroča se v Ljubljani, Cesta v Mestni log št. 15.

—k »Rejec malih živali«, ilustrirano glasilo Zveze društev rejcev malih živali v Ljubljani. Izšla je 12. številka leta III. s sledečo vsebino: Ob zaključku leta 1936. — Kuntara

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

FR. P. ZAJEC
Izprašan optik
Ljubljana, Stari trg 9

priporoča: naočnike, ščipalnice, barometre, toplovere, risalno orodje, mikroskope, fotoaparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno.

ZELIM ZAMENJATI

službeno mesto na Dolenjskem, ležeče ob železnici s prav takim na Štajerskem ali Gorenjskem. Objave na upravo lista pod »Dolina gradov«.

Avgust Agnola
LJUBLJANA
TYRŠEVA CESTA ŠT. 10
Telefon 2478.

Zaloga stekla, porcelana, kameline, zrcal in šip. Kompletna oprema za restavracije, hotele, gostilne, kavarne in bare ter za splošno gospodinjstvo. Lukusni predmeti.

Kdor oglašuje, ta napreduje!

V.: Spomini na začetno udejstvovanje rejce angorskih kuncev pri nas. — Mejač F.: Beseda o modrem in belem dunajčanu. — Hladnik Jakob: Spoznavanje ovčje volne. — Krištof F.: Rjava domača koza. — Ivan Petelin: O papigah in učenju. — Joža Kelnerič: Kanarčkov že pesem veselo doni. — Dr. A. Jenko: V pradomovini ilirskega ovčarja. — Podobnik Ivan: Dopolnilo k članku: Po produkciji dresiranih psov V. mednarodne razstave v Ljubljani. — Podlistek. — Društvene vesti. — Drobž. — Naroča se v Ljubljani, Karunova ulica 10.

—k Janko Kač: Moloh, socialnogodovinski roman. Strani 198. Ljubljana 1936. — Založba »Zemlja« v Ljubljani. Cena 40 din. — Ta roman je že četrta knjiga tega pripovednika. Prvi dve »Med padarji in zdravniki«, zbirka satir, in »Grunt«, verna podoba našega kmetijskega ljudstva, sta že dolgo razprodani. Zgodba, ki jo obravnava pisatelj v romanu »Moloh«, se dogaja pred sto leti in slika brezobzirno borbo za denar. — Dobi se v vseh knjigarnah.

—k Ema Deisinger: Deška predpubertetna doba. Strani 64. Cena 16 din. Komisij-ska zaloga Jugoslovanske knjigarnice v Ljubljani. — Knjižica daje vpogled v dušo dozorevajočega mladostnika, ko mu je 11 do 14 let. Pisateljica opozarja na premnoga polja, na katerih se v tej dobi usodno cepijo pota na desno in na levo, na versko, etično, estetsko in socialno, na prijateljstva, na pesništvo, petje in glasbo, na stanje nad in podrejenosti, na smisel za pravičnost itd. Kratko, na vse struge, po katerih navadno vre in valovi življenje dečka od 11. do 14. leta. Tega znanja je pisateljica namenila predvsem izobraženim slojem, ki jim bodo brez tega znanja lastni otroci pogostoma nedoumljiva uganka, in vsem vzgojiteljem, ki imajo posla z vzgojo moške mladine.

—k Pisani kamni. Ruska pisateljica Voinova je pred nekaj leti napisala to knjigo, ki je vzbudila v Rusiji ogromno senzacijo. Kritiki so se navduševali za njo. Počasi pa je navdušenje utihnilo in nazadnje je bila knjiga v Rusiji prepovedana, češ, da podaja razmere o sedanji Rusiji preveč pretirano. Toda ta knjiga je medtem že prodrla po vsem svetu in vsi večji narodi jo imajo prevedeno. Splošna sodba sveta je, da so »Pisani kamni« verno ogledalo moderne Rusije. Knjigo je izdala založba »Evalit« v prevodu Ludvika Mrzela. Razen nje sta izšla letos v isti zbirki roman poljskega mojstra Žeromskega »Povest greha« in Lidije Merlinove: Ljubzenska pesem Azije«, pride pa še med drugim prav kmalu »Mantrap« Sinclairja Lewisa v

Ali ste že član

Učiteljske tiskarne?

prevodu Vladimira Levstika. Vseh 10 knjig stane letno 100 dinarjev, razen tega pa dobe naročniki zbirke še revijo »Prijatelj« za polovično ceno 32 dinarjev. Za vezavo vseh knjig v platno se doplača 60 dinarjev. Vsi, ki se za knjige in revije zanimajo, naj sporoče svoj naslov upravi »Prijatelj« v Ljubljani, Dalmatinova ulica 8 m., pa bodo dobili ceno knjigo s številko revije brezplačno in brezobvezno na ogled.

—k »Privredni in socialni odnosi u Jugoslaviji«, studija privrednosa i socialno-političkoga pisatelja Hinka Sirovatke ima doskora izidi u vlastitoj nakladi pisca. U obliku kritičkoga osveta na publikaciju Trg-Industr. Komore u Zagrebu, »Anketa o radničkim nadnicama i zaradi u industriji«, podvrgavaju se u toj studiji potanjoj analizi problemi uloge nacionalnoga kapitala u našoj industriji; pogibelj za taj kapital s obzirom na parazitne industrije, i t. d. — Privrednom Savjetu (sistem ekonomskoga i socialno-političkoga staleškoga predstavnistva). Pisac traži riješenja svih tih problema unutar sistema narodne političke demokracije. Misao demokracije ima da u takvoj društvenoj organizaciji iznese definitivnu pobjedu i gledom na vladavinski sistem same države. — Cijena će ovoj knjizi biti 25 din s dostavom, a narudžbe treba slati na adresu pisca: Hinko Sirovatka, Zagreb, Hacova 12/III.

—k Friedrich von Gagern: »Beg iz pekla«. V založbi »Evalit« je pravkar izšel prvi slovenski prevod tega našega rojaka in priznanega nemškega pisatelja, njegova povest »Beg iz pekla«, ki nosi v originalu naslov »Der Marterpfahl«. Zanimiva je po svoji vsebini in svojem slogu. Godi se v Ameriki v tisti dobi, ko so si prvi tuji naseljenci začeli pot na Divji zapad in se borili z Indijanci za slednjo ped zemlje.

Deset vsakoletnih knjig rodbinske zbirke »Evalit« stane samo 68 dinarjev, za vezavo v platno pa se doplača 60 dinarjev. Naročniki dobe razen tega še revijo »Prijatelj« za polovično ceno 32 dinarjev za vse leto. Če se za knjige in list zanimate, pišite upravi »Prijatelj«, Ljubljana, Dalmatinova ulica 8, da vam pošlje eno številko in eno knjigo brezplačno in brezobvezno na ogled.

Učiteljski pevski zbor JUU, sekcija Ljubljana »Emil Adamič«, javlja tužno vest, da je v nedeljo zjutraj nenadoma preminul v drž. bolnici v Ljubljani njegov predsednik gospod

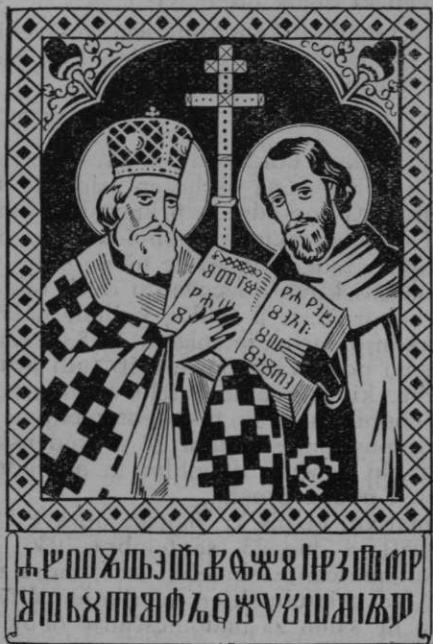
Emil Adamič,

profesor glasbe in skladatelj.

Pogreb je bil v torek dne 8. decembra 1936 ob 16. uri izpred hiše žalosti, Staretova ulica 16.

Veličnega pokojnika ohranimo v trajnem spominu.

Učiteljski pevski zbor »Emil Adamič«

Vaša želja se je izpolnila!

Dobi se slika

sv. Cirila in Metoda

v lepih barvah, velikost 70 × 90 cm!

— Do sedaj smo jo najbolj pogrešali pri zgodovinskem pouku, zato si jo **takoj** nabavite! — Cena slike je din 60—

Odobrena in priporočena je z odlokom ministrstva prosvete P. br. 42.005 od 23. X. 1936 na osnovi mišljenja »Glav. prosv. saveta« S. br. 823/36.

Naročila sprejemata komisij-ska zaloga za dravsko banovino **knjigarna »Učiteljske tiskarne«** v Ljubljani in njena podružnica v Mariboru

● Napredek države, dežele in posameznika je mogoč le s pomočjo novih posojil naših domačih denarnih zavodov, ki zbirajo brezposeln denar in ga stavijo na razpolago delavnemu, pridobitnemu gospodarstvu, omogočujejo s tem gospodarsko delovanje sploh in pobijajo brezposelnost.

Vlagajte v naš največji denarni zavod

MESTNO HRANILNICO LJUBLJANSKO,

ki obreduje nove vloge, vložene po 1. januarju 1933 po 4—5 % in jih izplačuje neomejeno na zahtevo.